

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚά Χρονικά

Τα σχολικά ατυχήματα
και η πρόληψή τους

Ντετερμινισμός
και ελεύθερη βούληση

Εκπαίδευση, νέες τεχνολογίες,
καινοτομία ως μοχλός ανάπτυξης

ΤΕΥΧΟΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
2011

26

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚά Χρονικά

Ιδιοκτησία	ΤΕΙ Αθήνας
Εκδότης	Δημήτριος Νίνος Πρόεδρος ΤΕΙ Αθήνας
Συντακτική Επιτροπή	Δημήτριος Νίνος Μιχαήλ Μπρατάκος Ιωάννης Χάλαρης Απόστολος Παπαποστόλου Γεώργιος Παννακόπουλος
Επιμέλεια έκδοσης	Ιφιγένεια Αναστασάκου Δώρα Φραγκούλη Δανάη Κονδύλη
Καλλιτεχνική Επιμέλεια έκδοσης	Έφη Παναγιωτίδη, efipanpan@yahoo.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΕΙ ΑΘΗΝΑΣ

Πρόεδρος	Δημήτριος Νίνος
Αντιπρόεδρος	Μιχαήλ Μπρατάκος
Αντιπρόεδρος	Ιωάννης Χάλαρης
Διευθύντρια ΣΕΥΠ	Ζαμπία Βαρδάκη
Διευθυντής ΣΤΕΦ	Δήμος Τριάντης
Διευθυντής ΣΓΤΚΣ	Ζωή Γεωργιάδου
Διευθυντής ΣΔΟ	Γιώργος Παννακόπουλος
Διευθυντής ΣΤΕΤΡΟΔ	Γιώργος Αγγελούσης
Γενικός Γραμματέας	Ηλίας Οικονόμου
Γραμματέας Συμβουλίου	Αφροδίτη Λάσκαρη

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ

Πρόεδρος ΕΕ&Ε	Μιχαήλ Μπρατάκος Αντιπρόεδρος ΤΕΙ-Α
Αντιπρόεδρος	Ιωάννης Τσάκης
Μέλη ΕΕ&Ε	Αθανάσιος Νασιόπουλος Γεώργιος Παναγιάρης Διονύσιος Κάβουρας Ευαγγελία Πρωτόππαπα Περικλής Λύτρας
Γραμματέας ΕΕ&Ε	Ιφιγένεια Αναστασάκου

1. ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΕΛ. 4

2. ΘΕΣΜΙΚΑ

- Απάντηση σε δήλωση της Υπουργού ΠΔΒΜΘ κ. Άννας Διαμαντοπούλου

ΣΕΛ. 7

- Απάντηση του ΤΕΙ Αθήνας στην από 18-11-2011 ανακοίνωση της ΔΕ του ΤΕΕ

ΣΕΛ. 10

- Επιστολή προς την Υπουργό ΠΔΒΜΘ κ. Άννα Διαμαντοπούλου

ΣΕΛ.11

3. ΑΡΘΡΑ - ΑΠΟΨΕΙΣ

▪ Α. Καρμάς

Ελεονώρα της Ακουϊτανίας -
Μια μεγάλη γυναικεία μορφή
στη Μεσαιωνική Ευρώπη

ΣΕΛ. 13

▪ Ν. Χιωτίνης

Η Ιστορία του Ανθρώπου ως αέναη
αναζήτηση κοσμικού νοήματος
και υπαρξιακής ελευθερίας

ΣΕΛ. 18

▪ Α. Νασιόπουλους

Εκπαίδευση, Νέες Τεχνολογίες,
Καινοτομία ως μοχλός Ανάπτυξης

ΣΕΛ. 22

▪ Μ. Βενετίκου

Ντετερμινισμός και ελεύθερη βούληση
Είναι δυνατόν να ζούμε σε ντετερμινιστικό
κόσμο και όμως να αποφασίζουμε ελεύθερα;

ΣΕΛ. 28

▪ Π. Μάντη

Η σύμβαση του Οργανισμού
των Ηνωμένων Εθνών
για τα δικαιώματα του παιδιού

ΣΕΛ. 32

▪ Γ. Γιαννακόπουλος

Η τακτική της στρουθοκαμήλου

ΣΕΛ. 38

▪ Ι. Μπουρής

Ηλεκτρονική διαβούλευση στην βελτίωση
του προφίλ τμημάτων ΑΕΙ τεχνολογικού κύκλου:

Η περίπτωση του τμήματος Διοίκησης

Επιχειρήσεων του ΤΕΙ-Α

ΣΕΛ. 40

4. ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Παγκόσμια ημέρα ατόμων με αναπηρία

ΣΕΛ. 47

5. ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

Τα σχολικά ατυχήματα
και η πρόληψή τους

ΣΕΛ. 49

6. ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΕΙ

Νέα του ΤΕΙ-Α

ΣΕΛ. 55

Νέα από τα Τμήματα

ΣΕΛ. 56

Νέα της Επιτροπής

Εκπαίδευσης και Ερευνών

ΣΕΛ. 80

7. ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΣΕΛ. 96

8. ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

ΣΕΛ. 104

Ο Πρόεδρος
και το Συμβούλιο
του ΤΕΙ Αθήνας
σας εύχονται
η νέα χρονιά να είναι γεμάτη
**υγεία, χαρά
και
δημιουργία!**

3

ΑΡΘΡΑ ΑΠΟΨΕΙΣ

▪ **A. Καμμάς**

Ελεονώρα της Ακουϊτανίας - Μια μεγάλη γυναικεία μορφή στη Μεσαιωνική Ευρώπη

▪ **N. Χιωτίνης**

Η Ιστορία του Ανθρώπου ως αέναη αναζήτηση κοσμικού νοήματος και υπαρξιακής ελευθερίας

▪ **A. Νασιόπουλος**

Εκπαίδευση, Νέες Τεχνολογίες, Καινοτομία ως μοχλός Ανάπτυξης

▪ **M. Βενετίκου**

Ντετερμινισμός και ελεύθερη βούληση
Είναι δυνατόν να ζούμε σε ντετερμινιστικό κόσμο και όμως να αποφασίζουμε ελεύθερα;

▪ **Π. Μάντη**

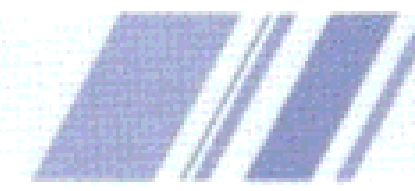
Η σύμβαση του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού
United nations' convention on the rights of the child (uncrc)

▪ **Γ. Γιαννακόπουλος**

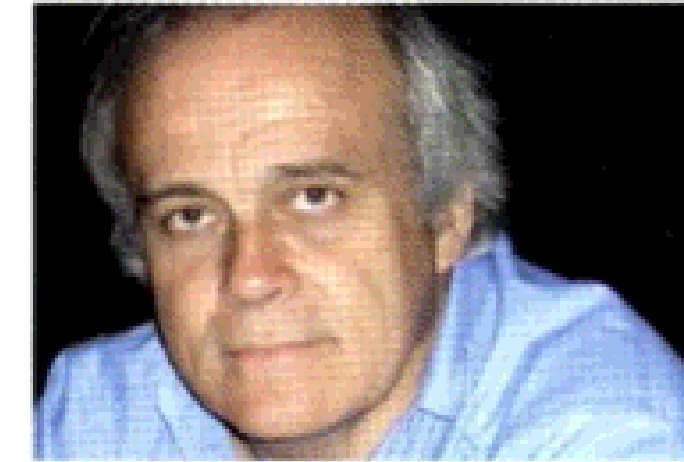
Η τακτική της στρουθοκαμήλου

▪ **I. Μπουρής**

Ηλεκτρονική διαβούλευση στην βελτίωση του προφίλ τμημάτων ΑΕΙ τεχνολογικού κύκλου:
Η περίπτωση του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ-Α

του Α. Νασιόπουλου*

Εκπαίδευση, Νέες Τεχνολογίες, Καινοτομία ως μοχλός Ανάπτυξης

Αναμφισβήτητα ζούμε σε μια εποχή που αλλάζει ραγδαία. Η πρωτοφανής κυοφορία της επιστήμης και των νέων τεχνολογιών, δημιουργούν νέα δεδομένα και επηρεάζουν το παγκόσμιο γίνεσθαι σε όλους τους τομείς, τον Οικονομικό, τον Κοινωνικό, τον Πολιτισμικό. Αυτός ο μετασχηματισμός - για πολλούς κοινωνιολόγους «παραμόρφωση» - σε συνδυασμό με την ακολουθούμενη οικονομική πολιτική, τη συσσώρευση του πλούτου στα χέρια πολύ λίγων, την καθοδηγούμενη τεχνητή διαίρεση λαών και κοινωνιών στο όνομα ενός ακατάσχετου ανταγωνισμού, δημιουργεί τεράστια αβεβαιότητα και πόνο. Οι αγωνίες της κοινωνίας αυξάνουν με την πρόοδό της. Η Ελλάδα του σήμερα βιώνει και την αβεβαιότητα και τον πόνο στο έπακρο.

Την κοινωνική πλευρά αυτών των παγκόσμιων ανατροπών θα την κρίνει ο ιστορικός του μέλλοντος. Στις γραμμές που ακλουθούν θα διερευνήσουμε και θα προβληματιστούμε στο αν η παροχή της κατάλληλης εκπαίδευσης και γνώσης, η αφομοίωση της τεχνολογίας, η υιοθέτηση επιστημονικών και βέλτιστων πρακτικών στην παραγωγή και η προσπάθεια σχεδιασμού και δημιουργίας καινοτομικών προϊόντων και υπηρεσιών, θα μπορούσαν να αποτελέσουν ένα

αξιοπρεπές υπόβαθρο εξόδου της χώρας μας από τη βαθιά κρίση.

Είναι αληθές διαχρονικά ότι η εξέλιξη της τεχνολογίας έπαιξε καθοριστικό ρόλο πάντοτε στην πορεία του ανθρώπινου γένους και απετέλεσε παράμετρο εδραίωσης πολιτικής και οικονομικής ισχύος. Μια απλή επισκοπική ματιά στις διεθνείς πρακτικές των τελευταίων δεκαετιών τεκμηριώνει ότι σήμερα ο ρόλος της είναι καθοριστικός και κυρίαρχος.

Αξίζει να αναφερθούν οι διεθνείς πρακτικές και συγκριτικά να επισημανθούν τα διαχρονικά προβλήματα της Ελληνικής πραγματικότητας, που οδήγησαν με μαθηματική ακρίβεια στην κρίση που βιώνουμε. Εκπαίδευση χωρίς στόχευση, ερευνητικά προγράμματα που αποδείχτηκαν φενάκη ως προς τον μονοσήμαντο στόχο να παραχθεί Ελληνικό προϊόν, αναπτυξιακά προγράμματα που αντί να συνδράμουν την Ελληνική καινοτομική εγχώρια παραγωγική βιοτεχνία και βιομηχανία, την οδήγησαν στον αφελλισμό της, επιδοτήσεις που αντί να στηρίξουν την παραγωγική βάση και τον κοινωνικό ιστό της χώρας, αποδείχτηκαν καταλυτικά διαλυτικές. Έτσι φθάσαμε σήμερα η Ελλάδα, υπό το συνεχή φόβο της ανεξέλεγκτης χρεοκοπίας, να προτεκτοροποιείται βήμα-βήμα

*Ο κ. Α. Νασιόπουλος είναι καθηγητής του τμήματος Ηλεκτρονικής και ΕΥ της Μονάδας Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας

στην αγκαλιά των δανειστών της. Αιωρείται όσο ποτέ το ερώτημα αν η ουσιαστική επένδυση στην Παιδεία και την Έρευνα, αν η προσπάθεια μετεξέλιξης του ερευνητικού αποτελέσματος σε Καινοτομικό Προϊόν και Υπηρεσία, θα μπορούσαν να αποτελέσουν κινητήριο μοχλό ανάπτυξης για τη χώρα και να δώσουν ώθηση κοινωνικής ανάτασης για το χειμαζόμενο λαό, ιδιαίτερα τους νέους, που σήμερα ασφυκτιούν στις συμπληγάδες της ανεργίας και αναζητούν ελπίδα πότε στη Σκύλλα και πότε στη Χάρυβδη.

Η διαπίστωση ότι η Εκπαίδευση απετέλεσε πάντοτε το θεμέλιο ανάπτυξης των κοινωνιών και παράλληλα τον πυλώνα στήριξής τους είναι αναντίρρητη. Το σύμπλεγμα Εκπαίδευση - Έρευνα - Τεχνολογία παράγει διαδραστικά γνώση, και συνδέεται άμεσα με την παραγωγικότητα και ανάπτυξη κάθε χώρας. Την οικονομική και την κοινωνική ανάπτυξη. Η Εκπαίδευση είναι επένδυση για τους λαούς και τις κοινωνίες, ανεξάρτητα οικονομικής και πολιτικής κατάστασης. Επίσης οι νέες τεχνολογίες, προϊόν των εφαρμοσμένων επιστημών, δημιουργούν νέα δεδομένα στη διαδικασία παραγωγής κοινωνικών αγαθών, προϊόντων και υπηρεσιών και επηρεάζουν σημαντικά και την αγορά εργασίας. Ο όγκος της πληροφορίας, διπλασιάζεται κάθε τρία ως τέσσερα χρόνια. Χωρίς να απαξιώνονται γνωστικά αντικείμενα προστίθενται νέα, που σε λίγο χρόνο απαιτούν αφομοίωση. Η δημιουργία και η αξιοποίηση υψηλής κατάρτισης και εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού αφενός και αφετέρου η εκμετάλλευση της σύγχρονης τεχνολογίας αποτελεί αναγκαιότητα και προβάλλει σήμερα ως προϋπόθεση επιβίωσης των μικρών και των μεγάλων μονάδων της παραγωγικής Βιομηχανίας και Βιοτεχνίας στο οικονομικό άγριο ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον. Ως βιώσιμο προϊόν χαρακτηρίζεται το καινοτομικό ανταγωνιστικό προϊόν με το μικρό χρόνο παραγωγής, το μικρό κόστος και την υψηλή αξιοπιστία. Είναι αυτό που ενσωματώνει και αφομοιώνει τις τεχνολογίες αιχμής, που προσφέρει τις περισσότερες υπηρεσίες και ικανοποιεί στο έπακρο τις απαιτήσεις του χρήστη καταναλωτή. Απαιτείται συνεχής αναβάθμιση της τεχνογνωσίας.

Η πραγματικότητα αυτή δημιουργεί ευθύνες στους εμπλεκόμενους φορείς για την παρεχόμενη Εκπαίδευση, η οποία δεν μπορεί να είναι στατική, αλλά συνεχώς εξελισσόμενη, με ανανεωμένα προγράμματα σπουδών και προσαρμοζόμενη στις εκάστοτε απαιτήσεις και στις κοινωνικές ανάγκες. Η προσέγγιση της παιδείας, αλλά και γενικότερα της γνώσης πρέπει να είναι απότοκο του στοχασμού και της δράσης πάνω στην πραγματικότητα. Μόνον έτσι η εκπαίδευση ανάγεται σε πυλώνα της εκάστοτε πολιτείας.

Βασική παράμετρος γι' αυτό που στις σύγχρονες κοινωνίες αποκαλείται ανάπτυξη, είτε οικονομική, είτε κοινωνική, αποδεικνύεται η επιτυχημένη σύνδεση ανάμεσα στην παραγωγή υψηλού επιπέδου επιστημονικού δυναμικού και τεχνολογίας από την μία πλευρά και στη λήψη αποφάσεων σωστής βιομηχανικής αξιοποίησης και εμπορικής εκμετάλλευσης του τελικού προϊόντος από την άλλη. Αυτή η σύνδεση αποτελεί για πολλούς μια από τις θεμελιώδεις, ίσως την θεμελιωδέστερη, λειτουργία της αναπτυξιακής διαδικασίας. Άρα κινητήρια δύναμη της κοινωνίας.

Η εφαρμογή προγραμμάτων που ευνοούν τη διεπαφή της Εκπαίδευσης, της Έρευνας και των Τεχνολογικών Καινοτομιών με την Κοινωνική Πραγματικότητα και την Παραγωγή, αποτελεί βασικό ζητούμενο και στόχο διεθνώς. Πολλές χώρες έχουν επενδύσει σημαντικά προς αυτή την κατεύθυνση, προσπαθώντας, με όχι ταυτόσημες πάντοτε προσεγγίσεις, να πετύχουν αυτό το στόχο. Επενδύσεις τεράστιες, εξοντωτικός ανταγωνισμός, συνεχείς δομικές και διαρθρωτικές αλλαγές και συνεχή αναπτυξιακά προγράμματα. Οι επιλογές δεν είναι απλές, ούτε δεδομένες, ούτε μονοσήμαντες. Είναι συνάρτηση πολλών κοινωνικών, ιστορικών και οικονομικών παραμέτρων. Αδιάψευστος μάρτυρας σε αυτό, στα πλαίσια της διεθνοποιημένης φιλελεύθερης καπιταλιστικής οικονομίας, είναι οι παγκοσμίου εμβέλειας ανατροπές που παρατηρούνται τα τελευταία χρόνια υπέρ των ασιατικών χωρών. Χώρες φτωχές - ελκυστικές στην αρχή για το φτωχό εργατικό δυναμικό τους - αναπτύσσονται και αναδεικνύονται ραγδαία σε παγκόσμιες δυνάμεις, όταν επένδυσαν

στην παιδεία και την καινοτομία και αφομοίωσαν τάχιστα τις επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις.

Συμπρωταγωνιστές και εταίροι στη δημιουργία των προϋποθέσεων για σαφέστερο και αποφασιστικό πέρασμα από την Εφαρμοσμένη Έρευνα στην υλοποίηση καινοτομιών, καινοτομικών προϊόντων και υπηρεσιών, δηλαδή για την Ανάπτυξη είναι τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, οι Ερευνητικοί φορείς και η παραγωγική Βιομηχανία.

Απαιτούνται επενδύσεις στην Εκπαίδευση και την Εφαρμοσμένη Έρευνα. Απαιτείται συνεργασία.

Η Ευρώπη τις περασμένες δεκαετίες επένδυσε και δημιούργησε υψηλή ποιότητα Εκπαίδευσης και Έρευνας. Ως άμεση συνέπεια αυτού καταγράφηκε η σαφής αύξηση του ερευνητικού αποτελέσματος και παραγωγής καινοτομίας. Τα τελευταία χρόνια αντίθετα, η ευρωπαϊκή έρευνα υφίσταται τις συνέπειες οικονομικών επιλογών, που θέλουν την παραγωγή καινοτομικών προϊόντων, με μοναδικό κριτήριο το κόστος παραγωγής, να μετατοπίζεται σε αναπτυσσόμενες χώρες με φτηνό εργατικό δυναμικό. Έτσι οι επενδύσεις στην Παιδεία και την Έρευνα παρουσιάζουν κάμψη, όπως κάμψη παρουσιάζει και η εγχώρια παραγωγή. Δεν μπορούμε να μπούμε στα πλαίσια αυτών των γραμμών σε λεπτομερή οικονομική ανάλυση, αλλά είναι ηλίου φαεινότερο, όπως επισημαίνουν σοβαροί αναλυτές, ότι αυτό θα οδηγήσει σε ένα φαύλο κύκλο με πολλαπλές συνέπειες για την ευρωπαϊκή οικονομία. Ήδη υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι η ποιότητα εκπαίδευσης έχει πάρει την κατιούσα και το ερευνητικό αποτέλεσμα συρρικνώνεται. Η υιοθέτηση ενός άκρατου φιλελευθερισμού ως παγκόσμιου οικονομικού συστήματος, με μόνη στόχευση τη συσσώρευση κεφαλαίου και κέρδους - αφαιρεί την όποια κοινωνική διάσταση από την εργασία και την παραγωγή, συρρικνώνει την έννοια του προϊόντος ως κοινωνικού αγαθού και το αναδεικνύει μόνο ως εφήμερο καταναλωτικό προϊόν, που κανείς δεν ενδιαφέρεται αν εξυπηρετεί τον πολίτη και τη κοινωνία γενικότερα, παρά μόνο αν παράγει κέρδος. Αυτό αναδεικνύεται με μαθηματική ακρίβεια σε έλλειμμα στρατηγικής, μιας συνολικής επενδυ-

τικής στρατηγικής, η οποία θα στόχευε να εντάξει τον συρμό Εκπαίδευση, Έρευνα Τεχνολογία, προϊόν, κοινωνικό αγαθό σε ένα γενικότερο πολιτικό πλαίσιο, που αξιοποιεί καλύτερα και τις κοινωνικές καταβολές των λαών της Ευρώπης και στοχεύει πάνω από όλα στην κοινωνική ευημερία. Έτσι στην Ευρώπη η δημόσια παιδεία και εκπαίδευση αναδομείται με στόχο τη μείωση του κόστους, το ερευνητικό προϊόν συρρικνώνεται και λίγο - λίγο αποβιομηχανοποιείται. Για να δώσουμε και ένα παράδειγμα, περιοριζόμενοι αυστηρά στο θέμα της παιδείας, δεν είμαι σίγουρος για παράδειγμα ότι η υιοθέτηση του αγγλοσαξονικού μοντέλου εκπαίδευσης σπουδών, 3 χρόνια -2 χρόνια -3 χρόνια, που υιοθετήθηκε στη Μπολόνια ήταν το επιτυχέστερο. Πολλές χώρες βλέποντας το πρόβλημα επανατοποθετούνται σε αυτό. Στην Ελλάδα της κρίσης οι αρμόδιοι αποφάσισαν να το εφαρμόσουν, με το νέο νόμο πλαίσιο με δέκα χρόνια καθυστέρηση.

Η κατάσταση στην Ελλάδα δεν ήταν ποτέ ικανοποιητική και βέβαια σήμερα ακόμα χειρότερα. Το ποσοστό του ΑΕΠ που αφιερωνόταν ως επένδυση στην Παιδεία υστερούσε και υστερεί αποφπλιστικά σε σχέση με αυτό που κρίνει ως απαραίτητο η κοινή λογική. Το ίδιο ισχύει για την Έρευνα, στην οποία επενδυόταν μόνο το 0,6% του ΑΕΠ. Τα αντίστοιχα ποσοστά στην ΕΕ ήταν και είναι, παρά την κρίση, πολλαπλάσια. Μήπως αυτό που ζούμε σήμερα, με την πλήρη κατάρρευση του παραγωγικού ιστού της χώρας, έχει ως πρώτη - ίσως όχι μόνη - γενεσιουργό αιτία αυτή την κοντόφθαλμη πολιτική αυστηρής λιτότητας για τη Παιδεία και την Έρευνα; Την παντελή έλλειψη προσανατολισμού, στόχευσης, Εκπαιδευτικής και Ερευνητικής πολιτικής, την ανυπαρξία αναπτυξιακής πολιτικής που πρέπει να διακρίνεται από σαφήνεια στόχων και σταθερότητα. Η Ανώτατη Εκπαίδευση «αναβαθμίζεται» κάθε τρία με τέσσερα χρόνια. Η κάθε αναβάθμιση διαδέχεται την προηγούμενη που απέτυχε και η καινούργια που θα έλθει αποσαρθρώνει περισσότερο την κατάσταση. Η όποια προσπάθεια αυτοπαγιδύεται στα γρανάζια μιας γραφειοκρατίας που συνεχώς πλαταίνει. Ο τελευταίος νόμος πλαίσιο δεν ξεφεύγει από τον κανόνα. Εκείνο δε που λείπει παντελώς από την εκπαιδευτική πολιτική είναι η κουλτούρα της αυτοπεποίθησης ότι

μπορούμε να δημιουργήσουμε και να παράξουμε προϊόντα. Ότι οφείλουμε όχι μόνο να καταναλώνουμε, αλλά να έχουμε παραγωγή αγαθών.

Ο καθορισμός, εδώ και δεκαετίες, πρώτα και πάνω από όλα στόχων και προτεραιοτήτων για τον παραγωγικό ιστό της χώρας θα ήταν μια ρεαλιστική βιομηχανική πολιτική. Θα δημιουργούσε την πεποίθηση ότι μπορούμε να έχουμε ανταγωνιστική βιομηχανία, ότι παράγουμε ποιοτικό βιομηχανικό προϊόν, ότι δημιουργούμε βάσεις σταθερής και βιώσιμης οικονομίας. Μια τέτοια πολιτική θα μπορούσε να επισημάνει από μόνη της τις απαραίτητες εξειδικεύσεις και στην Εκπαίδευση, και στην Έρευνα, και στα Αναπτυξιακά Προγράμματα, ώστε σήμερα να μην έχουμε κρίση

ιδρύματα των παραγωγικών φορέων, που επιχειρήθηκαν μέσω κοινών αναπτυξιακών προγραμμάτων, δεν αξιοποιήθηκαν όσο έπρεπε. Δεν υπήρξε σαφές πλαίσιο συνεργασιών. Σε χώρες σαν την Ελλάδα, που δεν διαθέτουν μεγάλα κρίσιμη αγορά, θα έπρεπε να υπάρχει ένας ιδιότυπος προστατευτισμός' του παραγόμενου προϊόντος. Τα προγράμματα υποστήριξης νεανικής επιχειρηματικότητας είναι προς την σωστή κατεύθυνση και πρέπει να υποστηριχθούν και τώρα και στο μέλλον.

Πρέπει όλοι, και ιδιαίτερα οι θεσμικοί παράγοντες, να συνειδητοποιήσουν ότι η Εκπαίδευση πρέπει να αφηθεί εκτός προγραμμάτων λιτότητας και μιζέριας. Είναι ο πυλώνας της κοινωνίας που πρέπει

“ **Η εκπαίδευση είναι ο πυλώνας της κοινωνίας που πρέπει να υποστηριχτεί σημαντικά για να έλθει αρωγός στην ίδια τη χειμαζόμενη κοινωνία.** ”

ταυτότητας Εθνικού προϊόντος. Που είναι αλήθεια τα ποιοτικά αγροτικά μας προϊόντα με την απαραίτητη καινοτομική βιομηχανική μεταποίηση τους, η κλωστοϋφαντουργία, το δέρμα, η ένδυση και υπόδηση, η ναυπηγική κ.α., για να περιοριστούμε σε παραδοσιακούς τομείς δραστηριοτήτων.

Αν δεν μπορούμε να διαθέσουμε την βαριά υποδομή για να παράγουμε υλικό εξοπλισμό, ας παράγουμε Μελέτες, Σχεδιασμό, (Design), Λογισμικό. Είναι καινοτομικά προϊόντα αξίας σήμερα. Ας δώσουμε λύσεις σε εξειδικευμένα θέματα, αντικείμενα και προϊόντα που δεν ενδιαφέρουν τις μεγάλες εταιρίες. **Ας προσανατολιστούμε σ' αυτό που ονομάζουμε «έξυπνες λύσεις» και που ενδιαφέρουν μεγάλη πελατειακή μάζα, άρα έχουν αγορά.**

Θα μπορούσαν στο σημείο αυτό να παρουσιαστούν πολλά στοιχεία για την καταστροφική αναπτυξιακή πολιτική που ακολουθήθηκε για δεκαετίες στην Ελλάδα και για τις στρεβλώσεις της ελληνικής βιομηχανίας. Αποτελούν από μόνα τους αντικείμενο ολόκληρης πραγματείας. Οι συνεργασίες με τα ακαδημαϊκά

να υποστηριχτεί σημαντικά για να έλθει αρωγός στην ίδια τη χειμαζόμενη κοινωνία. Τα προγράμματα σπουδών της Προπτυχιακής και της Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης πρέπει να αναπροσαρμόζονται συνεχώς. Πρέπει επιτέλους να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην αναγκαιότητα σύνδεσης της Εκπαιδευτικής διαδικασίας με την Έρευνα και την Παραγωγή, μέσα από κοινά ερευνητικά προγράμματα, στις μελέτες περιπτώσεων, στην αμφίδρομη αλληλεπίδραση που περιλαμβάνει η εκπόνηση πτυχιακών και πρακτικών εργασιών υψηλού επιπέδου στην Βιομηχανία, προγράμματα Συμπληρωματικής Εκπαίδευσης κλπ. Πρέπει να δημιουργηθούν εργαστήρια παροχής υπηρεσιών, εργαστήρια πιστοποίησης προϊόντων, απαλλαγμένα από το σύνηθες δυσθεώρητο βάρος της γραφειοκρατίας, για να βοηθηθεί η μικρή καινοτομική παραγωγική μονάδα. Με τέτοιους θεσμούς πρέπει να βοηθηθεί ο απόφοιτος μηχανικός, ο νέος επιχειρηματίας στο ξεκίνημά του για να μειώσει το κόστος της επένδυσης. Την ίδια λογική θα εξυπηρετούσε η δημιουργία ομάδων εργαστηρίων - επιχειρήσεων (clusters) με συμπληρωματικά πεδία δράσης.

Πρέπει να επισημανθεί ότι γνωστικά αντικείμενα, όπως κάθετου ολοκληρωμένου σχεδιασμού ενός προϊόντος (engineering), παραγωγής, ολικής ποιότητας, ελέγχου (testing) ή λείπουν ή παρέχονται ελλιπώς στην τριτοβάθμια Εκπαίδευση και πρέπει να αντιμετωπιστούν. Όπως λείπουν εντελώς και γνωστικά αντικείμενα που αναφέρονται στην κοινωνική συμπεριφορά, στην ηθική του επιστήμονα, την ηθική του επιχειρηματία κλπ. Αν θα χαρακτηριστεί Μεταπτυχιακή Εκπαίδευση που καταξιώνεται με πτυχίο, ή εξειδίκευση, ή Συμπληρωματική Εκπαίδευση, που κατοχυρώνεται με σαφές θεσμικό πλαίσιο, ή συνεχής επιμόρφωση με σαφείς στόχους, ή κάπως αλλιώς, λίγο ενδιαφέρει και ξεπερνάει τον δικό μου ρόλο και αρμοδιότητα.

Υπό το πρίσμα όλων των προηγούμενων αναφορών αξίζει να τονιστεί περισσότερο ο ρόλος της Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης. Κανείς σήμερα δεν μπορεί να αμφισβητήσει ότι τα κύρια πανεπιστημιακά χρόνια δεν αρκούν για την απόκτηση και την αφομοίωση όλων αυτών των γνώσεων και του όγκου πληροφορίας που πρέπει να αφομοιωθεί. Εξάλλου πρέπει να ομολογήσουμε ότι στα κύρια πανεπιστημιακά χρόνια, συμπληρωματικά στην εγκύκλια εκπαίδευση, όσες πτυχιακές και πρακτικές εργασίες να γίνουν δεν αποκτιέται η συγκροτημένη άποψη και η φιλοσοφία του χώρου δουλειάς, το συνεργατικό περιβάλλον απόδοσης της ατομικής εργασίας.

Από αυτή την άποψη, οι μεταπτυχιακές σπουδές δεν είναι απλά σπουδές ή έρευνα για την απόκτηση ενός μεταπτυχιακού τίτλου ή διδακτορικού διπλώματος. Είναι πάνω από όλα και κύρια η απόκτηση της φιλοσοφίας εργασίας του επιστήμονα, σε ένα χώρο που κατά τεκμήριο προσφέρει άνετα τα απαραίτητα και σημαντικά εργαλεία δουλειάς. Είναι η απόκτηση της κριτικής σκέψης. Η γνώση της έννοιας του προϊόντος. Του προϊόντος που πρέπει να είναι λειτουργικό, απλό στη σύλληψη, εύκολο και φιλικό στη χρήση, συμβατό με προδιαγραφές, αξιόπιστο και βέβαια φθηνό. Ας έχουμε ως γνώμονα ότι αυτός που θα αξιολογήσει το προϊόν της εργασίας μας δεν θα είμαστε εμείς, και σε κάθε περίπτωση θα είναι περισσότεροι του ενός. Οι έννοιες λοιπόν της επιστημονικής μεθοδολογίας και επιστημονικής ηθικής, των αυστηρών προδιαγραφών, της ποιότητας και του ελέγχου είναι απαραίτητο να

συνειδητοποιηθούν σωστά κατά την διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών αν όχι νωρίτερα. Αυτά τα κριτήρια ισχύουν πολύ περισσότερο για αυτούς που θα σταδιοδρομήσουν στον παραγωγικό τομέα. Πρέπει πιστεύω να ληφθούν υπόψη στα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών που αναπτύσσονται σε πολλά Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και Ερευνητικά Κέντρα και αποτελεί καθήκον των καθηγητών εισηγητών αυτών των προγραμμάτων.

Εκείνο που πρέπει να συνειδητοποιηθεί από όλους και τείνει να γίνει κανόνας διεθνώς, είναι ότι ένας νέος επιστήμονας οποιουδήποτε επιπέδου κατά την διάρκεια της σταδιοδρομίας του πολλές φορές θα κληθεί να αλλάξει εργασία ή γνωστικό αντικείμενο εργασίας. Φαίνεται ότι πρέπει να βιώνουμε με αυτή την ιδέα και πολλοί ισχυρίζονται ότι αυτό είναι και αντικειμενικό και καλό. Από άλλη άποψη αγγίζει τα όρια φιλοσοφικής και σε κάθε περίπτωση κοινωνικής διερεύνησης, ξεφεύγει όμως από τα πλαίσια αυτής της συζήτησης και μένω απλά στην αναφορά. Απλά αυτή η παρατήρηση έρχεται προς επίρρωση των επισημάνσεων που έγιναν πιο πάνω για τις στοχεύσεις που πρέπει να έχει η προπτυχιακή και μεταπτυχιακή εκπαίδευση και τι προφίλ πρέπει να εμπεδώνει.

Το θεσμικό πλαίσιο για την Ανώτατη Παιδεία, που ψηφίστηκε πρόσφατα, παρά το γεγονός ότι διαφημίστηκε ως πλαίσιο που έρχεται να προσαρμόσει την Ανώτατη Παιδεία στην κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα, αφήνει πολλά κενά και περιλαμβάνει στρεβλώσεις που δεν επιτρέπουν μεγάλη αισιοδοξία. Επιχειρείται η προσαρμογή στις διατάξεις της Μπολόνια και της Λισσαβόνας - με δέκα χρόνια καθυστέρηση - με την αποδοχή εκπαίδευσης πολλών ταχυτήτων, με μόνη λογική τον εναρμονισμό με τις άλλες χώρες, ειρήσθω εν παρόδω αφού είδαν το αδιέξοδο οι σοβαρότερες χώρες απομακρύνονται από το πλαίσιο αυτό, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η δομή και οι ανάγκες της χώρας και της Ελληνικής κοινωνίας. Η επιχειρούμενη μέσα από το νόμο δημιουργία ιδρυμάτων πολλών ταχυτήτων αφήνει ερωτηματικά. Η ασάφεια στη φυσιογνωμία των Ανώτατων Τεχνολογικών Ιδρυμάτων και ο αποκλεισμός των ΤΕΙ από πλήρεις μεταπτυχιακές σπουδές που περιλαμβάνουν

και την Διδακτορική Διατριβή ποιο σκοπό εξυπηρετεί, όταν το βασικότερο κριτήριο για την ανέλιξη και την 'αριστεία' ενός ακαδημαϊκού ιδρύματος, κατά το νόμο πάντοτε, είναι η έρευνα, τότε τι προοπτικές αριστείας... χωρίς διδακτορικό έχουν τα Τεχνολογικά Ιδρύματα;;; Όταν η πολιτεία καθυστερεί πάνω από δύο και πλέον χρόνια την αξιολόγηση και την όποια επιδότηση μέσω προγραμμάτων για ποια αριστεία μιλάμε; Γνωρίζουν οι αρμόδιοι ότι σε τεχνολογίες αιχμής, καθυστέρηση δύο ετών και άνω καθιστά πεισιθάνατο το ερευνητικό πεδίο και την όποια καινοτομία;; Πώς τέτοιες στρεβλώσεις θα επιτρέψουν το ζητούμενο άνοιγμα προς την κοινωνία και θα ενισχύσουν τη συνεργασία με τον καλώς εννοούμενο παραγωγικό ιστό της χώρας, για ανάπτυξη τεχνολογίας και καινοτομικών προϊόντων επ' ωφελεία του κοινωνικού συνόλου;

Σε κάθε περίπτωση σήμερα, ως αντίδοτο στην κρίση που βιώνει η χώρα, πρέπει η επένδυση στην καινοτομία και δράσεις όπως η δια βίου μάθηση, η υποστήριξη της νεανικής επιχειρηματικότητας να

ΕΣΠΑ, είναι προς την σωστή κατεύθυνση. Εστιάζουν στο να προσφέρουν γνώση και τα απαραίτητα εφόδια για να ενθαρρύνουν την ανάληψη καινοτομικών επιχειρηματικών πρωτοβουλιών από τους νέους αποφοίτους Ανωτάτων Σχολών.

Επίσης η Ελληνική μικρή ή μεγάλη Βιομηχανία και Βιοτεχνία, που αποτελεί τη σπονδυλική στήλη της κάθε οικονομίας, πρέπει να βοηθηθεί ώστε να συνειδητοποιήσει ότι πρέπει να εγκαταλείψει την εσωστρέφεια και να γίνει αθεράπευτα εξωστρεφής και επιθετική, αν θέλει να γίνει ανταγωνιστική. Για να λειτουργήσει με αποτελεσματικό τρόπο μια βιομηχανική καινοτομία και να οδηγήσει σε καινούργιο προϊόν, η βιομηχανία πρέπει να εισάγει και να αξιοποιήσει στην παραγωγική της διαδικασία την αιχμή της τεχνολογίας και να διαθέτει κατάλληλο υψηλού επιπέδου προσωπικό. Απαιτείται εξειδικευμένη γνώση, καινοτομική μεθοδολογία. Πρέπει στη πατρίδα μας να αξιοποιήσουμε αυτό που πολλοί ονομάζουν «συμβολικό κεφάλαιο». Όρος που απαιτεί, ιδιαίτερα για την Ελλάδα, μεγάλη και σε βάθος ανάλυση. Θα δημιουργούσε αυτόματο

“ Σε κάθε περίπτωση σήμερα, ως αντίδοτο στην κρίση που βιώνει η χώρα, πρέπει η επένδυση στην καινοτομία και δράσεις όπως η δια βίου μάθηση και η υποστήριξη της νεανικής επιχειρηματικότητας να αποκτήσουν χαρακτηριστικά κοινωνικής προσφοράς. ”

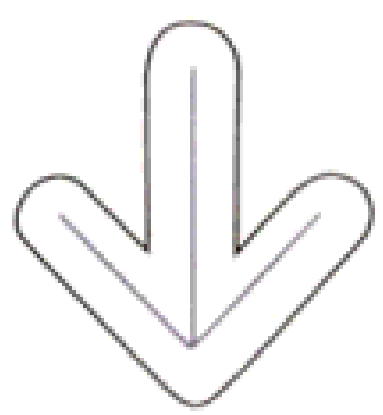
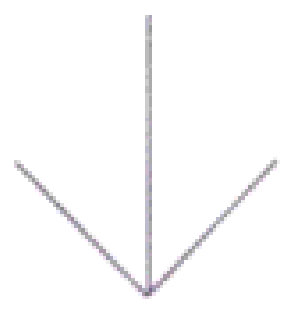
αποκτήσουν χαρακτηριστικά κοινωνικής προσφοράς. Η πολυσυζητημένη δια βίου μάθηση-κατάρτιση, όπως έχει παρουσιαστεί στο θεσμικό πλαίσιο για τη παιδεία, σε συνδυασμό με τον εργασιακό μεσαίωνα που έχει διαμορφωθεί, αφήνει ερωτηματικά για τους στόχους που εξυπηρετεί. Δημιουργεί την εντύπωση ότι ο εργαζόμενος, αφού είναι συνεχώς καταρτιζόμενος, δεν μπορεί παρά να είναι ευέλικτος και χωρίς πολλές απαιτήσεις. Τα όποια προγράμματα εκπαίδευσης προταθούν πρέπει να είναι ουσιαστικά και να προγραμματιστούν χωρίς δίδακτρα. Φοβάμαι ότι στην αντίθετη περίπτωση ακυρώνεται η στόχευση τους. Οι δράσεις των Μονάδων Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας (ΜΟΚΕ), που χρηματοδοτούνται από το

τον ιδιότυπο προστατευτισμό στον οποίο αναφερθήκαμε προηγούμενα. Εξάλλου είναι καιρός να γίνει κατανοητό ότι στο νέο τύπο επιχείρησης και παραγωγικής Βιομηχανίας, ιδιαίτερα την μεταποιητική, η ολική τιμή του προϊόντος διαμορφώνεται κατά μεγάλο ποσοστό από την προστιθέμενη αξία της 'φαιάς ουσίας' σε βάρος του ποσοστού των υλικών. Πολλοί μιλούν για απούλοποίηση (de-materialization) της παραγωγής Στην Ελλάδα μπορούμε να σχεδιάσουμε. **Μπορούμε να παράγουμε τεχνολογικό προϊόν. Είναι ο μόνος δρόμος μιας υγιούς ανάπτυξης για να σταθούμε μόνοι στα πόδια μας. Ας διαβούμε επιτέλους τον Ρουβίκωνα της αυτοπεποίθησης ότι μπορούμε να τα καταφέρουμε.**

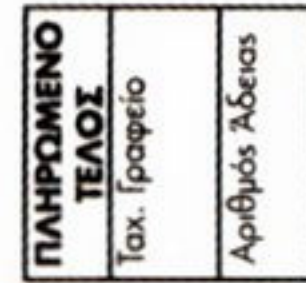
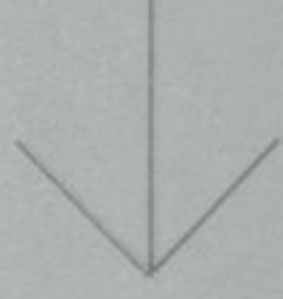
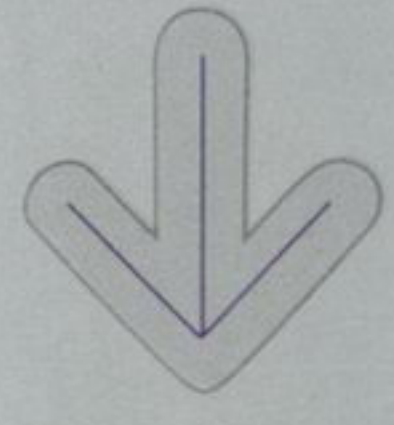
Δημοσίευση άρθρων

Γίνονται δεκτά άρθρα που πραγματεύονται **επίκαιρα ζητήματα στο χώρο της εκπαίδευσης ή και θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος**. Τα κείμενα πρέπει να αποστέλλονται με e-mail, σε μορφή Word, ενώ οι φωτογραφίες που τα συνοδεύουν πρέπει να είναι σε ηλεκτρονική μορφή (.tiff ή .jpg) σε υψηλή ανάλυση. Η βιβλιογραφία, αν υπάρχει, παρατίθεται μόνο με τη μορφή υποσημειώσεων. Τα άρθρα, τα οποία μπορεί να είναι πρωτότυπα ή αναδημοσιεύσεις, δεν επιτρέπεται κατά κανόνα να υπερβαίνουν τις 2.000 λέξεις.

Για να δημοσιευτεί ένα κείμενο, πρέπει να εγκριθεί από την Συντακτική Επιτροπή. Η μερική ή ολική αναπαραγωγή κειμένων του περιοδικού επιτρέπεται μόνο με την άδεια του Εκδότη.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν με την κα Ι. Αναστασάκου, τηλ.: 210 5385174,
Fax: 210 5385852, e-mail: eee@teiath.gr

Αν. Σπιριδωνος, 122 10 Αιγάλεω
Τηλ.: 210 538 5100, fax: 210 591 1590
e-mail: info@teiath.gr, webmaster@teiath.gr

ISSN 1791-7247

www.teiath.gr